

Čís. 2579.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

I slovní projev národní solidarity, která sama o sobě jest každému státnímu občanu volná, může se zvrátiti v popuzování k zášti ve smyslu § 14 čís. 3 zákona; nespadá sem dodatek v pozvání (třebas veřejném) k tanečnímu věnečku: »Zutritt nur für Stammesdeutsche.«

Pojny »zášť« a »popuzování«.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1926, Zm II 331/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti desíti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 21. dubna 1926, jímž bylo osm stěžovatelů uznáno vinnými přečinem podle § 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., František K. spoluvinou na tomto přečinu podle § 5 tr. zák. a § 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, K. B. přestupkem podle článku III. čís. 1, 5 zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. ve znění § 42 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a sprostil je podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby, že začátkem října 1925 v S. M., pojavše do pozvání k tanečnímu věnečku německé národně-sociální strany dělnické, který se konal dne 11. října 1925, dodatek: »Zutritt nur für Stammesdeutsche« a plakátovavše toto pozvání a uveřejnivše je v periodickém tiskopisu »N. Z.«, tištěném a vydávaném v O., veřejně popuzovali tím k zášti proti jednotlivým skupinám obyvatelů pro jejich národnost, rasu, pokud se týče náboženství, totiž proti příslušníkům českého národa a židům, čímž prý spáchali přečin ve smyslu § 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., že František K. začátkem října 1925 v S. M. k vykonání zlého skutku pod I. uvedeného pořizemím dvou plakátů s dodatkem: »Zutritt nur für Stammesdeutsche« úmyslně nadržoval a pomáhal, čímž prý spáchal spoluvinu na onom přečinu ve smyslu § 5 tr. zák. a § 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, a že Karel B. začátkem října 1925 jako odpovědný redaktor v O. tištěného periodického tiskopisu »N. Z.«, jehož obsah a to článku »M. A. Obstlesekränzchen,« uveřejněného v čísle 81 ze dne 10. října 1925 zakládá přečin ve smyslu § 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, opomenul onu pozornost, při jejímž povinném použití nebyl by tiskopis s trestným obsahem býval vytištěn, čímž prý spáchal přestupek ve smyslu článku III. čís. 1, 5 zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. ve znění § 42 zákona na ochranu republiky.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaných jest důvodna, pokud se dovolává důvodu zmatečnosti § 281 čís. 9 a) tr. ř. Jde o dodatek pojatý do pozvání k tanečnímu věnečku německo-sociální strany dělnické v S. M. na

den 11. října 1925, jenž podle zjištění rozsudku zněl takto: »Zutritt nur für Stammesdeutsche«. Napadený rozsudek spatřuje v obsahu tohoto dodatku objektivně skutkovou podstatu přečinu podle § 14 čís. 3 zákona na ochr. rep., protože je jím popuzováno k zášti proti jednotlivým skupinám obyvatelů pro jejich národnost, rasu, pokud se týče náboženství, totiž proti příslušníkům českého národa a židům. Zmateční stížnost uplatňuje proti rozsudku, že v onom dodatku dlužno spatřovati toliko výraz přání pořadatelů věnečku, že Němci chtějí věneček slaviti mezi sebou, k čemuž prý měli právo, že si nepřejí přístupu lidí jiné národnosti nebo rasy, a pokládá důsledkem toho onen dodatek jen za výraz oprávněného citu národního, jak se ostatně prý pravidelně vyskytuje ve stanovách národních spolků úředně schválených, jež vesměs omezují přístup na členy určité národnosti nebo rasy (jen Němce, jen Čechy, jen Židy a t. p.) Podle názoru stížnosti nepřesahuje takový postup mezi, kde by počínala trestnost podle § 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, ježto dlužno mu odpírati povahu projevu zášti vůbec a obzvláště způsobilost popuzovati k ní. Zmateční stížnosti dlužno v podstatě dáti za pravdu. Sluší ovšem poukázati na to, že i slovní projev národní solidarity, která sama o sobě jest každému státnímu občanu volna, může se zvrátiti v popuzování k zášti ve smyslu § 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, zejména jde-li o výzvu k národnímu souručenství a k národní spoluúčinnosti v soutěži s jinými národy a rasami na poli politickém, hospodářském a kulturním, užívá-li se při tom propagačních prostředků, jež svou štvavou formou (na př. snižováním cizího národa, ostrou a neblahovolnou kritikou jeho) jsou způsobilé vyvolati i u jiných pocity nevolnosti a nepřátelského zaujetí proti právním statkům chráněným v § 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky. Těchto předpokladů však v souzeném případě není. Jdeť v podstatě o společenský podnik, o pozvání k tanečnímu věnečku, jenž podle vůle pořadatelů povolaných k tomu, by určili okruh účastníků na něm, měl se konati pouze v užším kruhu osob stejné národnosti a rasy. Uskutečnění tohoto záměru o sobě dovoleného nemohlo se — nehledí-li se k možnosti rozesílání zvláštních pozvánek, kterýžto způsob mohl býti po případě nejen nákladnějším, nýbrž i méně účinným — státi jinak, než návštěvím a inseráty v novinách, jimiž bylo zvlášť upozorněno na přání pořadatelstva, zváti jen osoby určitého původu a smýšlení. Uveřejněním, ať již plakáty neb inseráty, nepozbyl výraz »Zutritt nur für Stammesdeutsche« svého původního rázu pozvání adresovaného na osoby určité národnosti a rasy. Arciž obsahuje tento projev svým rubem i sdělení, že se na účast lidí jiné národnosti nebo rasy nepočítá. Avšak takové sdělení, jsouc pouze výkonem práva na volnou volbu vlastních styků společenských, není samo o sobě trestno s hlediska § 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, když této příležitosti nebylo zneužito k nájezdům druhu v onom šu naznačeného proti jiným národům a rasám. To lze v souzeném případě tím méně tvrditi, když se pořadatelé věnečku tím, že zvolili pro plakáty, pokud se týče inseráty formu kladnou »Zutritt nur für Stammesdeutsche«, vystříhali i onoho jemného přibarvení potupy a příhany, které by nesporně obsahovala zá-

porná forma, na př. dodatek ve znění »Čechen und Juden ist der Zutritt verboten.« Je-li však, jak dolíčeno, obsah dodatku sám nezávadný, nezáleží na tom, zda bylo naň zvlášť upozorněno tím, že byl na nápadném místě plakátu a byl silně podškrtnut.

Napadený rozsudek sám připouští, že slovní projev, by mohl býti podřaděn ustanovení § 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, musí nutně obsahovati *popuzování k zášti* proti skupinám obyvatelstva pro jejich národnost, rasu nebo náboženství a vykládá zákonné pojmy »zášť« a »popuzování« v ten smysl, že se vyžaduje, by výrok, ať vytryskl z jakýchkoliv pocitů, byl objektivně způsobilým působiti na citový život okolí způsobem popuzujícím, t. j. vyvolati u jiných pocity nelibosti a nepřátelského zaujetí proti právním statkům §em 14 čís. 3 zákona chráněným, při čemž se nevyžaduje, by závadný výrok učinil na druhé osoby skutečně nějaký dojem, tím méně pak se žádá, by měl v zápětí skutečný účinek. Tento výklad ustanovení § 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, převzatý v podstatě z rozhodnutí nejvyššího jako zrušovacího soudu uveřejněných ve sb. n. s. pod č. 1721 a 2021, dlužno schváliti jakožto správný. Nelze však přisvědčiti k dalším vývodům rozsudku, zejména pokud ze jsoucnosti německého hnutí, jež má za účel německou rasu udržeti čistou, zvláště před Semity, a jež pronásleduje příslušníky jiných národností neb ras záštím neb opovržením, a dále z toho, že zastanci tohoto hnutí užívají výrazu »Stammesdeutsche« jako hesla pro své hnutí, usuzuje, že použití tohoto hesla, zejména ve větě »Zutritt nur für Stammesdeutsche« již samo o sobě naznačuje, že členi jiné rasy, obzvláště semitské, jsou z účasti proto vyloučeni, ježto jsou méněcenní a opovržení hodní, a že v takovém projevu již spočívá způsobilost vyvolati v jiných pocity zášti proti právním statkům § 14 čís. 3 zák. na ochr. rep. Tyto vývody ukazují, že nalézací soud, byť i zákonné pojmy »zášť« a »popuzování«, jak shora dolíčeno, správně vymezil, přes to správného pojmu na souzený případ nesprávně použil. Neboť po objektivní stránce, o kterou tu jde, nezáleží na tom, jakého smýšlení jsou obžalovaní, zda pokládají jiné národy a rasy za méněcenné a opovržení hodné a zda z této pohnutky se rozhodli pojeti do pozvání závadným shledaný dodatek, nýbrž rozhodným jest po objektivní stránce, zda tato domnělá vyvýšenost obžalovaných došla výrazu i v dodatku samém právě způsobem, který se jeví býti popuzováním k zášti ve smyslu § 14 čís. 3 zák. na ochr. rep. K tomu však, jak shora ukázáno, v souzeném případě nedošlo. Výrokem napadeného rozsudku, že veřejně pronesená slova »Zutritt nur für Stammesdeutsche« zakládají svým obsahem přečin ve smyslu § 14 čís. 3 zák. na ochranu republiky, byl nesprávně vyložen zákon v otázce, zda skutek obžalovaným za vinu kladený zakládá vůbec trestný čin před soud příslušející. Výrok o vině, jenž se u všech obžalovaných opírá o tento mylný předpoklad, jest zmatečný podle § 281 čís. 9 a) tr. ř., i bylo jej zrušiti a uznati hned ve věci samé, jak se stalo.